

Rapport 2009:74

Arkeologisk förundersökning

kv Prelaten 4 / Kyrkogatan 3

RAÄ 21

Vadstena stad och kommun
Östergötlands län

Olle Hörfors

ÖSTERGÖTLANDS LÄNSMUSEUM
AVDELNINGEN FÖR ARKEOLOGI

kv Prelaten 4 / Kyrkogatan 3

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Tidigare undersökningar.	5
Syfte och frågeställningar.	6
Metod och dokumentation	8
Resultat	8
Fyndmaterial.	9
Slutsatser	11
Referenser	11
Tekniska uppgifter.	12
 Bilaga 1. Anläggnings- och lagerlista.	 13
Bilaga 2. Fyndlista	14
Bilaga 3. Ritningar	16

Omslagsbild: Huset på Kyrkogatan 3. Foto Olle Hörfors, ÖLM.

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

I samband med en akut vattenläcka i Kv Prelaten 4 och Kyrkogatan i Vadstena utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning i oktober 1993.

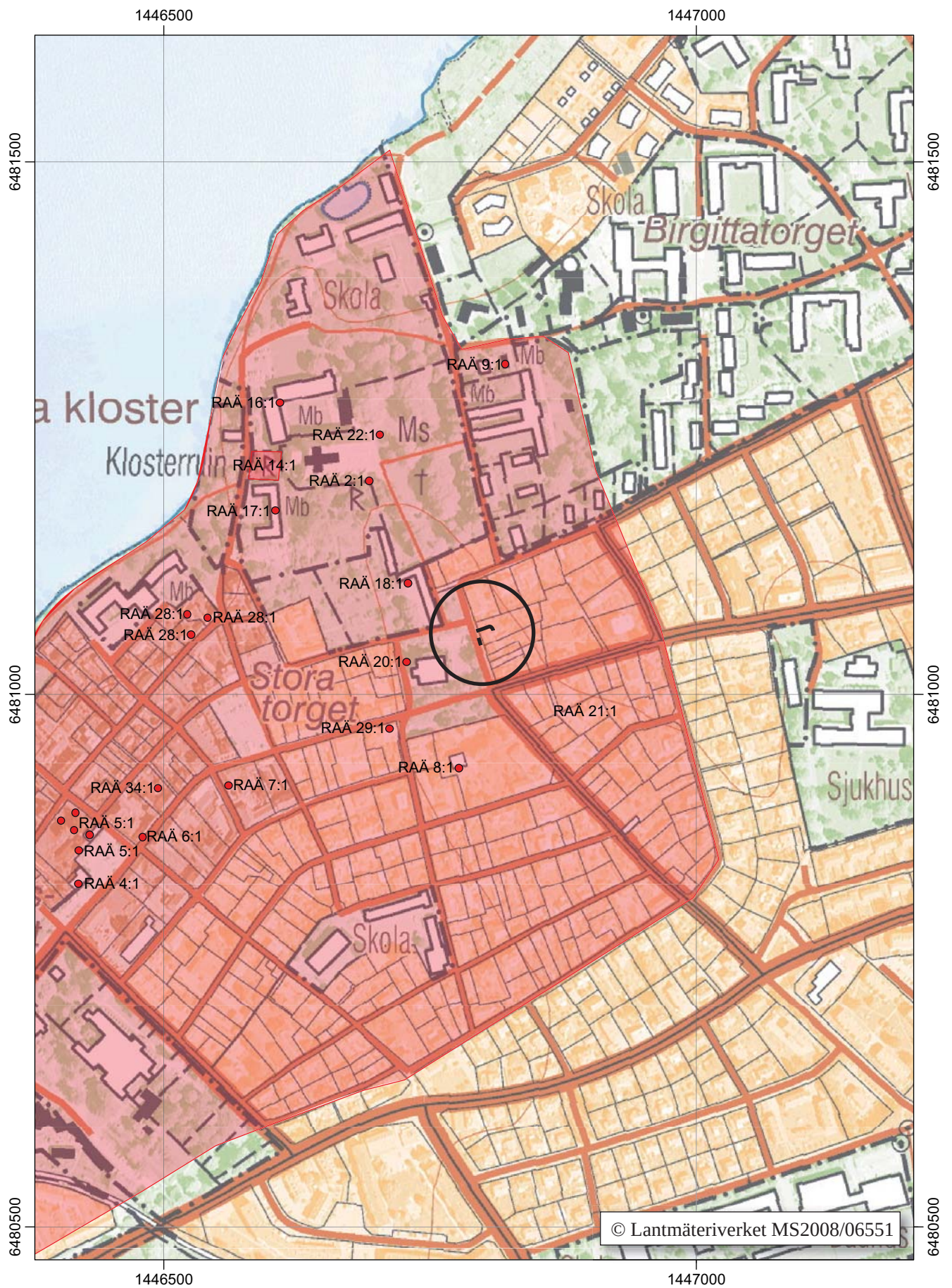
Vid undersökningen grävdes två schakt. Utanför fastigheten kv Prelaten 4 vid Kyrkogatan 3 grävdes ett 3,5 x 4 m stort schakt i gatan. Samtidigt öppnades ett 28 m långt och 1,5 m brett schakt från trottoaren vid Röd tornsparken, tvärs över Kyrkogatan, in till och runt bostadshuset kv Prelaten 4.

I Kyrkogatan påträffades ett 0,3-0,5 m tjockt till synes helt oskiktat kulturlager på hela den grävda sträckan, med undantag för störningar av äldre VA-schakt. Vid schaktning inne på tomtmarken påträffades kulturlager från två bebyggelsenivåer med en tjocklek av 0,7 m. Fyra anläggningar i form av en brunnsgrävning, två stenlagda gårdsplaner samt en möjlig husgrund daterbar till 15-1600-tal påträffades. Brunnsgrävningen innehöll rikligt med yngre rödgods eller BII:4-keramik.

I botten kunde ett äldre odlingskikt i form av profiler av ryggade åkrar dokumenteras över hela tomten. Tomten torde därmed ha tagits i bruk för bebyggelse först under 1500-tal.

Olle Hörfors
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan, blad 8F6j Vadstena, med undersökningsområdet och schakten markerade. Skala 1:5 000.

Inledning

I oktober 1993 genomförde Östergötlands länsmuseum en arkeologiskt förundersökning i Kyrkogatan och kv Prelaten 4 i Vadstena stad. Anledningen var utbyte av VA-ledningar i samband med en vattenläcka. På grund av ärendets akuta karaktär skedde det med ett muntligt tillstånd från länsstyrelsen. Uppdragsgivare var Vadstena kommuns tekniska kontor som också svarade för maskin och grovarbetskraft. Ansvarig för undersökningen var antikvarie Olle Hörfors, Östergötlands länsmuseum, som också svarat för rapporten.

Områdesbeskrivning

Vadstena ligger vid en vik av östra stranden av Vättern. Stadens tillblivelse var ett resultat av Birgittinerklostrets etablering 1368 och staden fick sina privilegier år 1400 som den yngsta av Östergötlands sex medeltidsstäder.

Platsen var dock av central betydelse tidigare än så vilket visas av närvaron av Bjälboättens palats och att stadskyrkan haft flera föregångare. Vid undersökningar runt det så kallade Rödttornet, det kvarstående tornet till den gamla stadskyrkan, har murar av två äldre kyrkor, gravar från 1000-talet e Kr och en tidigare okänd runristad gravhäll (figur) från sent 1000-tal påträffats.

Kvarteret Prelaten är beläget i stadens nordöstra utkant direkt öster om stadskyrkan S:t Per. Därmed ansluter det både till S:t Pers och Klosterkyrkans kyrkogårdar i väst och nordväst. Kvarteret skärs i sin östligaste del av den vallgrav som grävdes på 1460- eller 1470-talet och som då utvidgade stadsområdet (Hedvall 2006:3).

På stadskartan från 1705 över Vadstena finns också stadens tomter utritade och numrerade. Den aktuella tomten har nr 78.

Figur 4. Huset på Kyrkogatan 3. Schakt 1 upptogs i gatan framför huset. Schakt 2 löpte tvär över gatan och in genom grinden och sedan runt huset och in på dess baksida. Huset är sannolikt uppfört på 1600- eller 1700-talet med en nyttillbyggd övervåning från 1800-tal. Lägg märke till den låga takhöjden på undervåningen och den betydligt högre takhöjden på övervåningen, typisk för de olika tidsperioderna. Foto Olle Hörfors, ÖLM.

Figur 5. På stadskartan från 1705 finns tomten kv Prelaten 4 markerad som tomt 78. Gatans namn är detsamma som idag.

Tidigare undersökningar

Kyrkogatan tillhörde de gator som berördes av de omfattande ledningsdragningar som genomfördes mellan åren 1941 och 1943. Undersökningen finns i stadsarkeologiskt register och har nr SR 87G. En profiluppmätning gjordes som visade kulturlager av ca 0,7 m mäktighet. 1995 utfördes också en schaktning i Klosterledsgatan och Kyrkogatan inför nedläggande av VA. I Kyrkogatan framkom raseringslager och fyndlösa kulturlager (Magnusson 2008).

Förutom den aktuella undersökningen har kv Prelaten ytterligare tre gånger berörts av arkeologiska undersökningar.

1985 genomförde Leif Zerpe en mindre undersökning i Kv Prelaten 11, längs med Klosterledsgatan (Zerpe 1994). Anledningen var en om- och tillbyggnad av ett 1700-tals hus utan källare på tomten. Vid undersökningen påträffades kulturlager på ett djup av ca 0,5 m under markytan. Lagret var ca 0,5 m tjockt och innehöll fynd från 1700-talet, däribland ett mynt. Lagret bedömdes ha tillkommit samtidigt som det nuvarande huset, som var det första att byggas på denna tomt, uppfördes.

1999 genomförde Rikard Hedvall en arkeologisk förundersökning i samband med planerad nybyggnation i kv Prelaten 19, även detta längs Kloster-

ledsgatan i kvarterets norra del (Hedvall 1999). Tre schakt upptogs. Vid undersökningen påträffades en husgrund, murad av tegel med medeltida storlek. Den påträffade bebyggelsen dateras till 1500-tal. Det relativt rikhaltiga fyndmaterialet från de tre schakten gav en datering till 1500- och 1600-talen, varför Hedvall antar att det huvudsakligen rör sig om fynd och lämningar från 1500-talsbebyggelse och den 1607 etablerade bebyggelsen.

2001 genomfördes slutundersökningen i samma kvarter och med samma undersökningsledare (Hedvall 2006). Sammantaget undersöktes 140 m² av den 240 m² stora exploateringsytan.

Underst påträffades vad som bedömdes vara en del av Vadstena klostrets och tidigare Vadstena gårds odlingsmark. Inga tydliga strukturer påträffades men däremot en metallskoning till en spade. Ovanpå detta fanns välbevarade bebyggelselämningar i två nivåer avdelade av ett brandlager. Utifrån dessa lämningar kunde exploateringsområdet delas i två ursprungliga tomter, en i väster respektive en i öster.

På den västra tomten påträffades underst en välbevarad husgrund efter ett bostadshus med en eldstad samt en stenlagd gård och flera uthus. Fyndmaterialet var synnerligen rikligt och innehöll bl a mynt från Johan III:s tid, knivar, brynen och 0,6 kilo keramikskärvor liksom byggnadsdetaljer som gångjärn, lås m m. Dessutom påträffades en järnkula från en nickehacke (en mindre typ av kanon). I nivån ovanför detta fanns likaså ett bostadshus och en stenlagd plan, nu i något annat läge. Delar av den gamla bebyggelsen var återanvänd. I fyndmaterialet ingick mynt från 1569, 1572 och 1638. Dessutom stora mängder rödgodskeramik, saxar, nycklar m m.

Även på den östra tomten påträffades bebyggelse som dock bedömdes vara ”enklare” då bara en byggnad framkom. Också här fanns en äldre och en yngre fas skilda med ett brandlager. Huset hade dock i sin yngre fas byggts upp på samma ställe som tidigare. Även här fanns ett rikhaltigt fyndmaterial av främst rödgodskeramik men också hushållsföremål av järn, som saxar knivar och liknande påträffades.

Lämningar av S:t Pers senmedeltida kyrka och dess föregångare från 1100-tal har vid ett flertal tillfällen påträffats och murar har dokumenterats. Det Stadsarkeologiska registret (Hasselmo 1982) upptar 12 olika arkeologiska observationer från 1920-tal och framåt (tabell 1).

Från St:Pers kyrkogård finns tre rapporterade undersökningar. Den äldsta rapporten är skriven av Torsten Bäck 1978 och innehåller också en sammanställning av tidigare undersökningar och observationer gjorda 1956 (Thord Lindell, Bengt Cnattingius och Åke Nisbeth), 1961 (Iwar Andersson) samt 1966 (Sune Zachrisson) (tabell 1).

Bäck undersökte i samband med schaktningar för en brandstege tolv gravar. Åtta av dessa kunde konstateras vara äldre än skolhusbyggnaden/1400-talskyrkans västmur. ¹⁴C-dateringar visade på tidiga dateringar, 1210±140, 1125±100 samt 1025±105 år e Kr. Resultaten är också publicerade i föreningen gamla Vadstena småskriftsserie (Bäck 1978b).

1988 utfördes byte av de VA-ledningar som löper mellan den offentliga toaletten och samrealskolan/Rödtornet. Arbetena övervakades av Göran Tagesson, Östergötlands länsmuseum. Schaktet var 9 m långt och redan 1,8 m från skolhuset påträffades den romanska kyrkans sydmur. Resten av schaktet löpte genom kyrkans långhus och lagerbilden visade flera golvnivåer och gravar. Fem gravar dokumenterades. Schaktet låg mellan två av de av Iwar Andersson upptagna schakten 1961 och kunde passas in i dennes rekonstruktion.

1994 gjordes återigen en schaktning i samma område, denna gång för nedläggning av signalkablar. Ansvarig antikvarie var Hans Persson, Östergötlands länsmuseum (Persson 1994). Återigen påträffades murar, som sedan tillförts Anderssons och Tagessons rekonstruktion.

Vid pågående grävningar (2006) för fjärrvärme i hela Vadstena stad har bland annat området kring Rödtornet återigen berörts. Vid schaktning in i den senmedeltida kyrkoruinen påträffades bland annat en runristad gravhäll i ett sekundärt läge (muntligen Anders Lundberg).

Syfte och frågeställningar

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var i första hand att, där så var möjligt, se till att arbetet berörde fast fornlämning i så liten omfattning som möjligt. Dessutom skulle den arkeologiska förundersökningen fastställa i vilken omfattning det förekom fast fornlämning i form av kulturlager eller konstruktioner i det aktuella området. Om fast fornlämning framkom skulle den dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras.

När den aktuella undersökningen genomfördes hade kv Prelaten aldrig tidigare berörts av arkeologiska arbeten. Trots att kvarteret ligger granne med stadskyrkan har det ändå ett utkantsläge. Efter stadens etablering växte den snabbt och redan på 1460-talet var det dags att flytta ut stadens försvarsverk för att ge mer plats för bebyggelse. Detta nya försvarsverk kom delvis att beröra kvarteret. En viktig fråga var därför när kvarteret kommit att tas i bruk för bebyggelse och om möjligt kunna svara på vad det använts till tidigare.

SR 106	1920-talet	Grundmurar av kullersten och rikligt med skelett i kistor.
SR 50	1925	Mur som skilt norra sidoskeppet och en tegelbas till St:Perskyrkan.
SR 51	1925	Murrester och två stenkistor m skelett.
SR 52	1926	Grundmur vinkelrätt mot skolbyggnaden, ev sakristia.
SR 53	1956	Murrester, långhusets NV-hörn, del av tornfundament.
SR 54	1960	Murrester från romansk kyrka (1100-tal) Murrester fr St Per 1400-tal
SR 55	1966	Murrester, kalkstenshällar St:Pers långhus. Rikligt m skelett
SR 56	1970	Rester av en dopfunt
SR 49	1976	Botten av en dopfunt
SR 57	1977	12 gravar. Rapport Bäck se nedan.
SR 58	1980	Skelett och föremål daterade till 1600-tal
SR 101	1981	Schaktning i äldre ledningsschakt

Tabell 1. Utdrag ur Stadsarkeologiskt register gällande S:t Pers kyrkotomt (ur Hasselmo 1982).

Figur 6. Den större av de två delarna av en lockhäll till ett tidigkristet gravmonument som påträffades i den senmedeltida kyrkoruinen. Foto Lasse Norr, ÖLM.

Metod och dokumentation

Samtliga schakt är grävda med maskin ned till anläggningsdjup. Kulturlagren har huvudsakligen schaktats med maskin i ca 0,05-0,10 m tunna skikt. I de fall som fynd eller intressantare strukturer framkommit har dessa undersökts för hand med spade och skårslev. I de fall som anläggningar framkom har de mätts in och ritats i plan och profil i skala 1:20 samt fotograferats. Alla schaktsträckningar är dokumenterade i profil i skala 1:20.

Resultat

Två schakt upptogs. Schakt 1 var beläget i Kyrkogatan utanför fastigheten. Schakt två upptogs vid trottoaren på kyrkogårdssidan av Kyrkogatan och drogs in till fastighetens baksida.

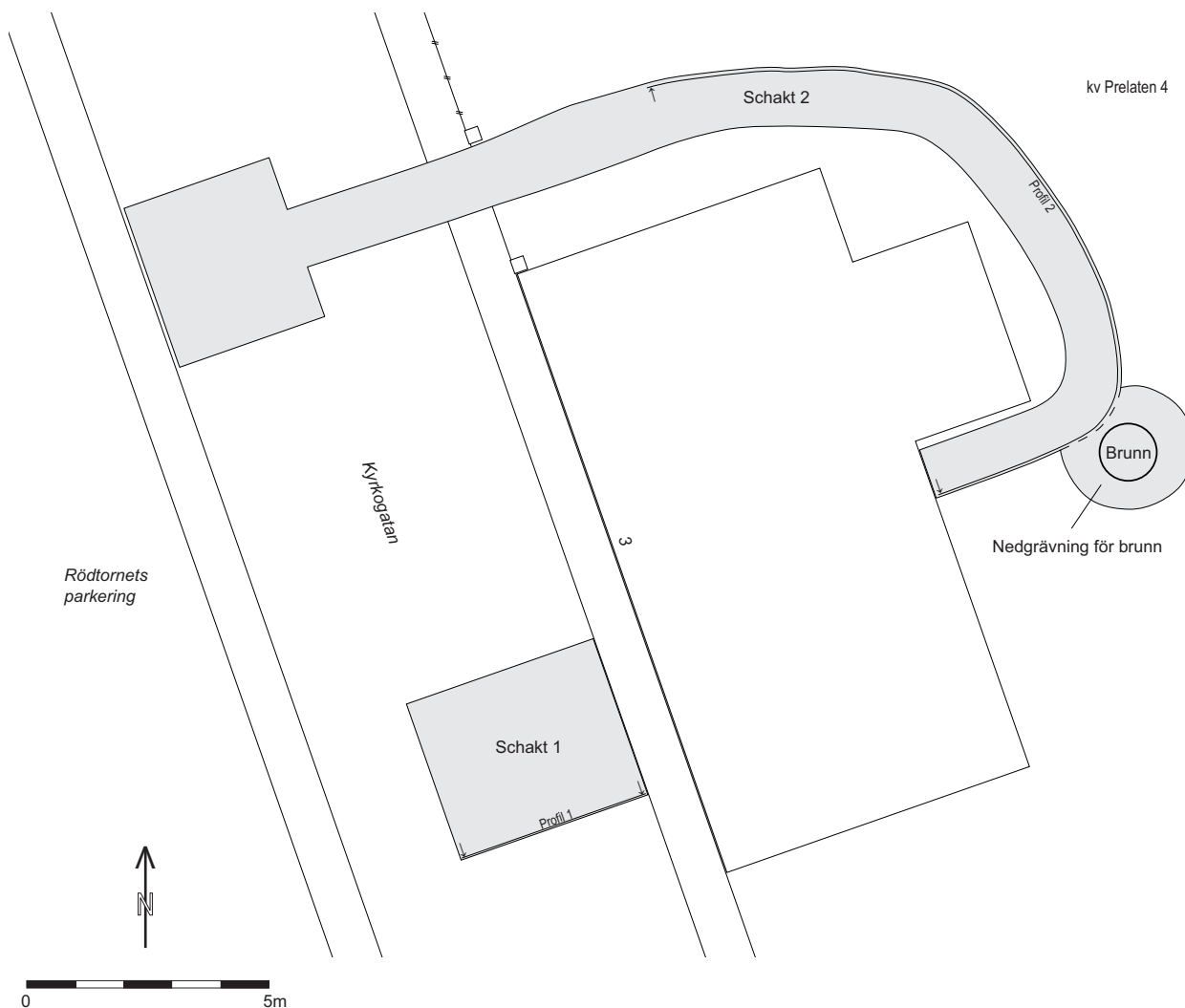
Schakt 1

Schaktet var 4x3,5 m stort. I gatan påträffades ett 0,2-0,4 m tjockt lerigt kulturlager mellan två störningar av tidigare VA-grävningar. Lagret fanns på en 1,4 m lång sträcka och innehöll varken fynd eller konstruktioner.

Schakt 2

Schakt 2 var 28 m långt och en profil upprättades över 19 m av denna. Det vill säga den del av profilen som berörde tomtmark, eftersom det i gatumarken inte fanns kulturlager bevarade på denna sträcka

Underst i profilen längs hela sträckan observerades ca 0,3 m långa och 0,1 m höga vågrörelser i botten. Dessa härrör från så kallade "ryggade åkrar". Detta åkerbruk där det lägre partiet mellan åkerryggarna ersatte diken för avrinning var det vanliga under medeltiden och har observerats på ett flertal ställen både i

Figur 7. Schaktplan. Skala 1:150

Vadstena och Skänninge.

Från profilens början och fram till 8 m fanns bara tunna kulturlager ovanpå denna odlingshorisont. Kulturlagren var leriga och 0,2-0,5 m tjocka. Bitvis gick det att urskilja två olika nivåer, L4 och L5, där L5 var lerigt och grått medan L4 var mörkare och med inslag av träflis.

Mellan 8 och 10 m uppträdde flera störningar i lagren som också bytte karaktär. Redan vid 8 m fanns ett lager med sättsand, L1, som sannolikt utgjort underlag till den övre stenlagda gårdsnivån, A2, vilken var bevarad på ett kortare avsnitt vid 9 m. Vid 8 m syntes en av flera brandhorisonter, L6. Detta låg i nivå med den lägre liggande stenlagda gårdsnivån, A3. Vid 9 m syntes också en kortare sträckning med sättsand till denna anläggning.

Stenläggningen, A2, som delvis låg i utfyllda lager kunde sedan, trots ett flertal störning, följas fram till 17,5 m, där den slutligen avbröts helt av frischaket för huset och nedgrävningen för en elledning. Under anläggningen kunde längs större delen av sträckan ett sättsandslager (L1 och L3) dokumenteras.

Den undre stenläggningen, A3, var bevarad fram till 11,5 m, därefter framträdde den endast fragmentariskt, medan den sättsand, L7, som lags ut för att grundlägga den fortsatte fram till 17,5 m. Ovanpå anläggningen fanns ett 0,1-0,2 m tjockt sotigt och lerigt kulturlager, L2, avsatt.

Vid 12 m verkade A2 avslutas med en liggande kalksten. Därefter följde mellan 12 och 13,2 m vad som såg ut som en upplöst stock och sättsand på en något lägre nivå än A3. Ovanpå detta fanns två sot/kolhorisonter som tyder på att trävirke brunnit på detta avsnitt. Anläggningen tolkades som en möjlig nedbränd husgrund, A4.

Underst återkom det 0,2-0,4 m tjocka leriga kulturlager som observerades redan under profilens första metrar samt under denna odlingshorisonten med de ryggade åkrarna.

Vid 14,6-16,3 m var profilen störd av en i bruk varande brunn, A1. I återfyllda massor runt denna brunn hittades majoriteten av de fyndnummer som tillvaratogs, som lösfynd.

Fyndmaterial

Sammantaget tillvaratogs 81 föremål fördelade på 57 fyndnummer. Fynden är i avvaktan på slutlig fyndfördelning registrerade under fyndnummer ÖLM C4010:1-55. Fyndnummer 1-19 är inmätta i profil 2 medan övriga fynd, i listan karaktäriserade som lösfynd, togs tillvara i det återfyllda materialet kring brunnen, A1.

Fynden domineras totalt av keramik av yngre rödgodstyp. De enda undantagen är en spik och två obestämda föremål av järn, tre skärvor kakel, ett kritpipsskaft, två skärvor fönsterglas samt en skärva stengodskeramik, CI.

Kaklet är grön- respektive ljust vitglaserat och här-rör från äldre kaklade ugnar medan fönsterglasen är av äldre typ med tydliga märken av blyspröjs.

Rödgodskeramiken omfattar 46 fyndposter med 66 skärvor sammanlagt.

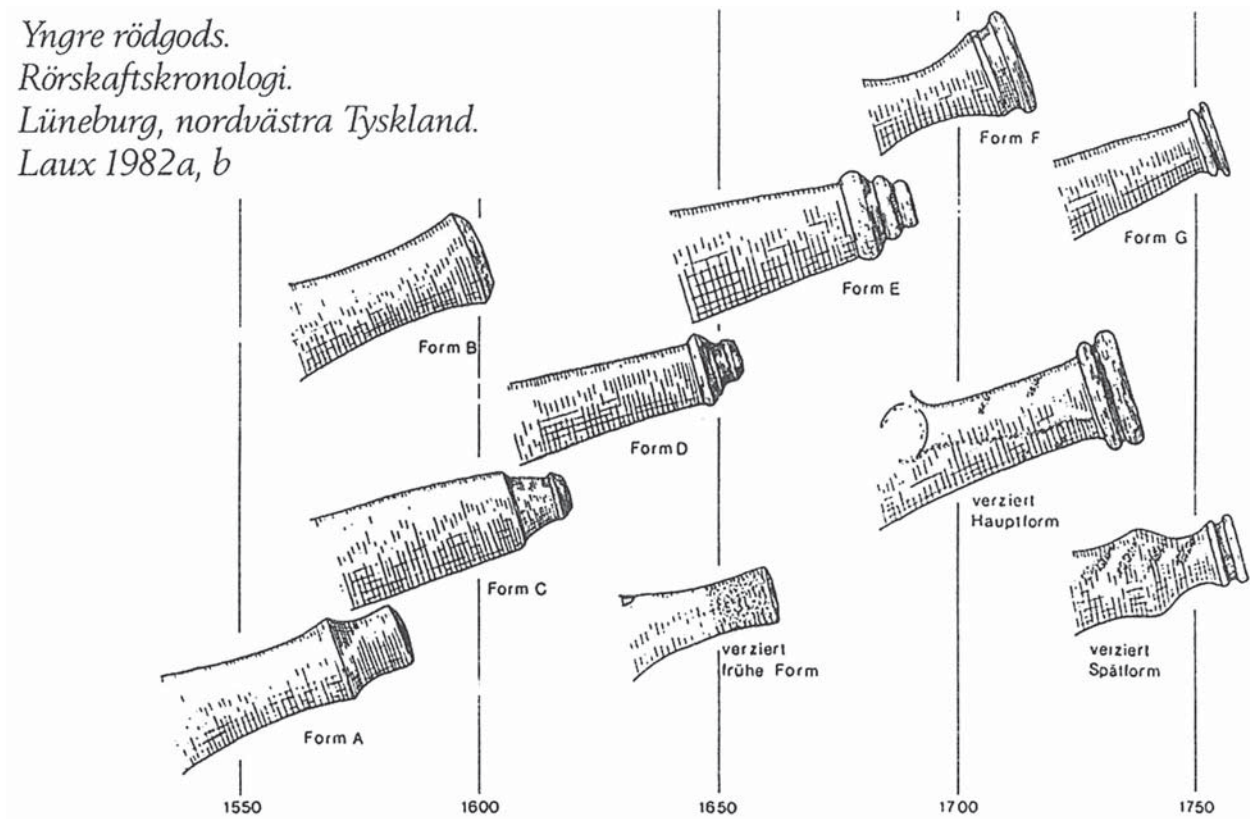
Keramiken är så gott som uteslutande av typer som kan dateras till 1500-1700-talen. Den klarglaserade keramiken räknas som något äldre än den vitleredekorade men har liksom den en lång användningstid. Ingen äldre keramik av senmedeltida typ med undantag av en skärva grönglaserat gods och en skärva CI-gods finns i materialet. CI-gods dateras normalt till 1200-tal. Skärvan dök dock upp som lösfynd och kan med tanke på de betydligt äldre dateringar som föreligger vid Rödortnet ha följt med massor därifrån vid något tillfälle.

Två rörskaft till grytor ingår i materialet. Rörskaften kan dateras med hjälp av den tabell som finns i Magnus Elfwendahls avhandling från 1999 (figur 8-9). Fynd 39 har en sluttande avslutning och tillhör närmast typ B, vilken kan dateras till tiden kring 1550-1600. Fynd 52 kan närmast sägas tillhöra typ D, daterbar till tiden mellan 1600 och 1650. Båda rörskaften är tillvaratagna i de återfyllda massorna kring brunnen, A1. Dateringen av dem ger ytterligare stöd för den allmänna datering av fynden som ges till tiden från 1500-tal till ca 1700.

Typ	BII:3	Grönglasyr	Klarglasyr	Vitleredekor	Totalt
Fyndposter	9	1	15	21	46
% poster	20	2	33	47	100
Skärvor	17	1	25	23	66
% skärvor	30	1	38	38	100

Tabell 2. Fördelning av keramiken.

Yngre rödgods.
Rörskafstkronologi.
Lüneburg, nordvästra Tyskland.
Laux 1982a, b

Figur 8. Rörskafstkronologi (ur Elfwendahl 1999).

Figur 8. ÖLMC4010:39 till vänster och ÖLMC4010:52 till höger. Foto Lasse Norr, ÖLM.

Slutsatser

I ett första skede tycks tomten används som åkermark, sannorlikt till Vadstena gård, sedermera Vadstena kloster.

Under 1500-tal bebyggs tomten och den första stenlagda gårdsplanen, A3, tillkommer. Samtidigt med denna eller något äldre, tycks den möjliga husgrunden, A4, vara. Bebyggelsen är ödelagd av brand. Möjligen i samband med Daniel Ranzaus fälttåg då Vadstena brändes 1567, även om detta förefaller vara väl tidigt. I annat fall kan bebyggelsen ha etablerats först i samband med återuppbyggnad efter denna konflikt.

Den andra stenlagda gårdsläggningen, A3, utgör en andra bebyggelsefas. Fyndmaterialet består huvudsakligen av yngre rödgerskeramik med vitleredekor vilken förmodlingen innebär att den hör till 1600- eller 1700-tal. Nuvarande bebyggelse är från 1700-talet.

Referenser

Tryckta källor

Bäck T. 1978A. Rapport. Arkeologisk undersökning. St:Pers kyrka. Vadstena. Östergötland.

Bäck T. 1978B. *Datering av det äldsta Vadstena*. Föreningen Gamla Vadstena. Småskriftserien nr 24.

Elfwendahl M. 1999. *Från skärva till kärl. Ett bidrag till vardagslivets historia i Uppsala*. Lund studies in medieval archaeology 22.

Hasselmo M. 1982. Rapport. *Medeltidsstaden 36. Vadstena*. RAÄ och SHM 1982.

Hedvall R. 1999. Arkeologisk förundersökning. *Äldre bebyggelse i den medeltida stadens utkant*. Kv Prelaten 19. Vadstena stad och kommun. RAÄ-UV Rapport 1999:30.

Hedvall R. 2002. Bebyggelsen i staden. I: *Arkeologi i Vadstena. Nya resultat med utgångspunkt i fynden från kvarteret Sanden*. RAÄ-UV skrifter 46.

Hedvall R. 2006. Arkeologisk slutundersökning. *Stadsgårdar från 1500-tal*. Kv Prelaten i Vadstena. Vadstena stad och kommun. Östergötland. RAÄ-UV Rapport 2006:30.

Magnusson M. 2008. Rapport. Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll. *Schaktövervakning längs Klosterledsgatan-Kyrkogatan i Vadstena*. RAÄ 21. Vadstena stad och kommun. Östergötland. ÖLM 2008:7.

Menander H. 2004. Handled with care-on the typology and symbolism of redware pottery. *Muina-istutkija*. Suomen Arkeologinen Seura Ry. Nr 2 2004.

Persson H. 1994. Rapport. *Rödtornet/S:Pers kyrka*. Fornlämning nr 20 och 21. Vadstena. Östergötland. Antikvarisk kontroll november 1994. Östergötlands länsmuseum.

Tagesson G. 1988. Rapport. Antikvarisk kontroll och dokumentation. *S:t Perskyrkan*. Vadstena stad. Östergötland. Östergötlands länsmuseum 1988.

Zerpe L. 1994. Arkeologisk förundersökning. *Eftermedeltida kulturlager*. Kv Prelaten 11. Vadstena. Östergötland. RAÄ-UV Linköping 1994.

Muntlig uppgift

Anders Lundberg, Östergötlands länsmuseum.

Tekniska uppgifter

Lokal	kv Prelaten 4 / Kyrkogatan 3
Kommun	Vadstena
Län och landskap	Östergötland
Ekonomiska kartans blad	08469 8E 6j Vadstena
Koordinater	X6481200, Y1446800
Länstyrelsens beslut	Muntligt
ÖLM diarienummer	500/93
ÖLM kontonummer	6007
Uppdragsgivare	Vadstena kommun
Kostnadsansvarig	Vadstena kommun
Fältarbetsledare	Olle Hörfors
Fältarbetstid	1993-10-14--15
Totalt undersöktes	49m ² , på en sträcka av 45 löpmeter
Fynd	ÖLMC4010:1-55
Analys	-
Foto	-
Grafik	Lasse Norr
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2009:74 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Anläggnings- och lagerlista

Anläggningar

A1

Brunn, i bruk. 1,2 m i diameter och omgiven av en 2,9 m stor nedgrävning.

A2

Stenläggning, sannolikt gårdsplan, av ca 0,1 m stora stenar. Vilande på ett 0,1-0,2 m tjockt lager sättsand. Bevarade partier vid 9 m, 12 m och 16 m med en sammanlagd längd av 2 m.

A3

Stenläggning, sannolikt gårdsplan, av ca 0,1 m stora stenar. Vilande på ett 0,1-0,2 m tjockt lager sättsand. Bevarade partier vid 10 m och 12 m och med en sammanlagd längd av 2 m.

A4

Husgrund? Bestående av en brunnen stock samt två sot/kolhorisonter.

Lager

Schakt 1

1. Hårt packad ljus sand
2. Lerigt kulturlager utan fynd eller konstruktioner
3. Opåverkad mark

Schakt 2

1. Sättsand
2. Sotigt lerigt kulturlager
3. Kolinblandad sand
4. Lerigt kulturlager med inslag av träflis
5. Grått lerigt kulturlager
6. Sot och kolhorisont
7. Sättsand

Bilaga 2. Fyndlista

Fynd	Belägenhet	Lager	Sakord	Material	Antal	Vikt	Kommentar
C4010:1	Fynd 1 profil	2	Kärl	BII:4	1	21,9	Vitleredekor, fat
C4010: 2	Fynd 2 profil	2	Kärl	BII:4	1	26,1	Klarglasyr
C4010: 3	Fynd 3 profil	2	Kärl	BII:3	1	12,8	Spjälkat
C4010: 4	Fynd 3 profil	2	Kärl	BII:4	1	13,9	Vitleredekor, fat
C4010: 5	Fynd 4 profil	2	Kärl	BII:4	1	19,5	Vitleredekor, fat
C4010: 6	Fynd 4 profil	2	Kärl	BII:4	1	12,1	Vitleredekor, fat
C4010: 7	Fynd 4 profil	2	Kärl	BII:4	1	4,6	Vitleredekor, fat
C4010: 8	Fynd 4	2	Kärl	BII:4	1	13,9	Vitleredekor, fat
C4010: 9	Fynd 4	2	Spik	Järn	2	25	
C4010: 10	17-19 m profil		Kärl	BII:4	1	19,6	Klarglasyr
C4010: 11	=		Kärl	BII:4	1	12,8	Vitleredekor, fat
C4010: 12	=		Kärl	BII:3	1	30,2	Fot, gryta
C4010: 13	13-14 m profil		Kritpipa	Piplera	1	5,9	skaft
C4010: 14	=		Obest föremål	Järn	1	20	
C4010: 15	=		Obest föremål	Järn	1	97	
C4010: 16	8 m profil		Kärl	BII:4	1	9	Klarglasyr
C4010: 16b	=		Spik	Järn	1	12	
C4010: 17	=		Kärl	BII:4	1	9,5	Klarglasyr
C4010: 17b	=		Kärl	BII:4	1	9	Vitleredekor
C4010: 18	=		Kärl	BII:4	1	14,6	Klarglasyr, mynning gryta
C4010: 19	8 m lösfynd		Kärl	BII:4	2	93	Vitleredekor
C4010: 20	Lösfynd	Dumphög	Kärl	BII:4	1	35,6	Klarglasyr, mynning gryta
C4010: 21	=	=	Kärl	BII:4	1	6,6	Klarglasyr
C4010: 22	=	=	Kärl	BII:4	2	10,0	Klarglasyr
C4010: 23	=	=	Kärl	BII:4	1	19,9	Vitleredekor, fat
C4010: 24	=	=	Kärl	BII:4	1	13,1	Vitleredekor, fat
C4010: 25	=	=	Kärl	BII:3	1	6,4	Spjälkad
C4010: 26	=	=	Kärl	BII:3	1	13,9	Spjälkad
C4010: 27	=	=	Kärl	BII:3	1	7,2	Spjälkad, fat
C4010: 28	=	=	Kärl	CI	1	7,1	Grågul
C4010: 29	=	=	Kärl	BII:3	2	69,5	Grytfötter
C4010: 30	=	=	Kakel	Bränd lera	1	40,4	Grön glasyr
C4010: 31	=	=	Spik	Järn	1	7	
C4010: 32	=	På gården	Kärl	BII:4	3	112	Klarglasyr, fot gryta mm
C4010: 33	=	=	Kärl	BII:4	2	30,8	Klarglasyr
C4010: 34	=	=	Kärl	BII:4	1	3,0	Klarglasyr, spjälkad
C4010: 35	=	=	Kärl	BII:4	1	3,4	Klarglasyr
C4010: 36	=	=	Kärl	BII:4	7	142	Klarglasyr, fot gryta
C4010: 37	=	=	Kärl	BII:4	2	9,2	Klarglasyr
C4010: 38	=	=	Kärl	BII:4	2	41,5	Grönglasyr, gryta
C4010: 39	=	=	Kärl	BII:4	1	70,2	Klarglasyr skaft till gryta
C4010: 40	=	=	Kärl	BII:4	1	19,7	Vitleredekor, fat

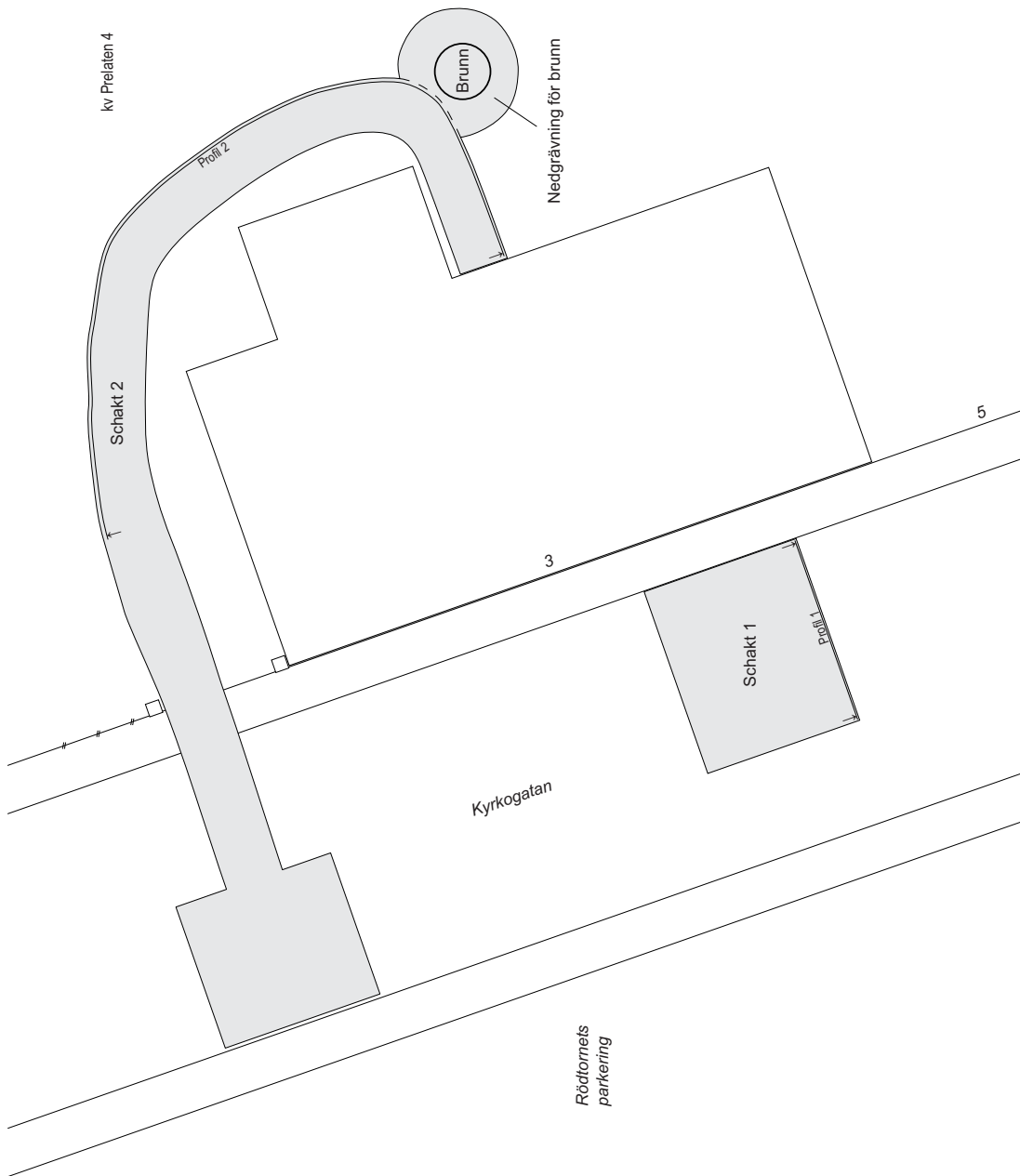
Fynd	Belägenhet	Lager	Sakord	Material	Antal	Vikt	Kommentar
C4010: 41	Lösfynd	På gården	Kärl	BII:4	1	18,5	Vitleredekor, fat
C4010: 42	=	=	Kärl	BII:4	1	10,6	Vitleredekor, fat
C4010: 43	=	=	Kärl	BII:4	2	18,8	Vitleredekor, fat
C4010: 44	=	=	Kakel	Bränd lera	1	20,0	Vitt se 51
C4010: 45	=	=	Kärl	BII:4	1	4,5	Vitleredekor
C4010: 46	=	=	Kärl	BII:4	1	1,3	Vitleredekor
C4010: 47	=	=	Kärl	BII:4	1	7,4	Vitleredekor, fat
C4010: 48	=	Nedgrävt på gården	Kärl	BII:4	1	2,9	Vitleredekor, fat
C4010: 49	=	=	Kärl	BII:4	1	7,5	Vitleredekor, fat
C4010: 50	=	=	Kärl	BII:4	1	2,4	Vitleredekor, fat
C4010: 51	=	=	Kakel	Bränd lera	1	8,5	Samma som 44
C4010: 52	=	=	Kärl	BII:3	1	34,6	Skaft till gryta
C4010: 53	=	=	Kärl	BII:3	1	13,1	Fat, mynning
C4010: 54	=	=	Kärl	BII:3	8	51,8	Fat, spjälkade skärvor
C4010: 55	=	=	Fönsterglas	Glas	2	5,2	Märken efter bly-spröjs

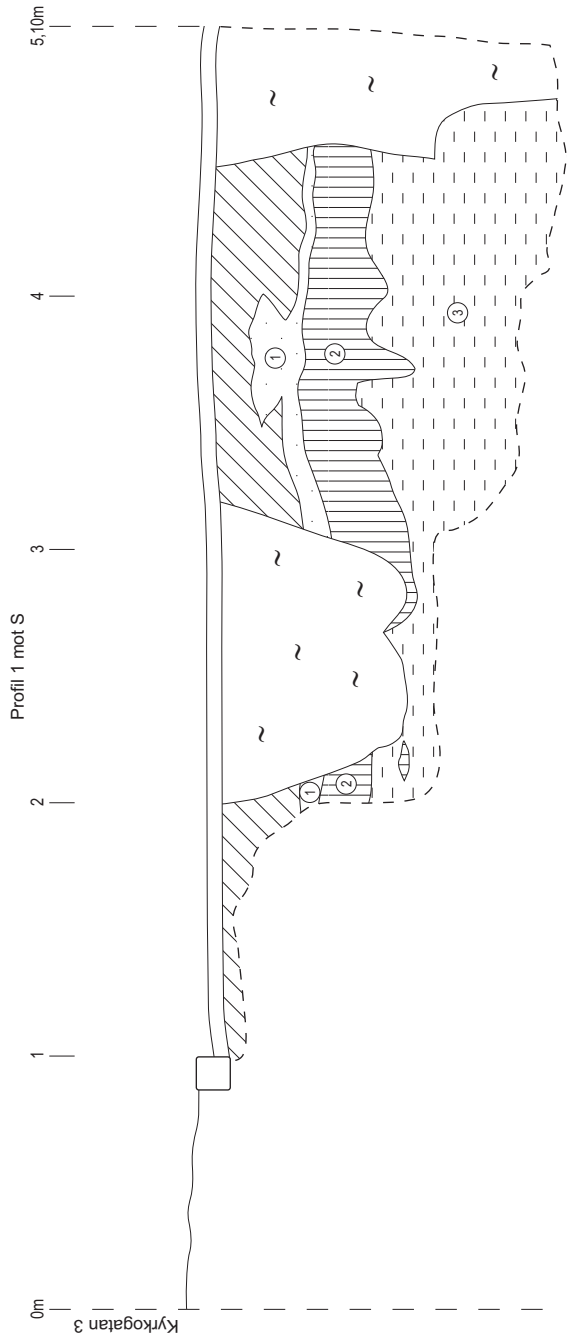
Bilaga 3. Ritningar

Då ritningarna är förminskade är skalan ca 1:150 respektive ca 1:30

Kv Prelaten 4 / Kyrkogatan 3

Vadstena stad och kommun, Ög
RAA 21
Schaktriting
Skala 1:100
Dnr 500/93
1993-10-14 Olle Hörfors
Renritning Lasse Norr

Kyrkogatan 3

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÅ 21

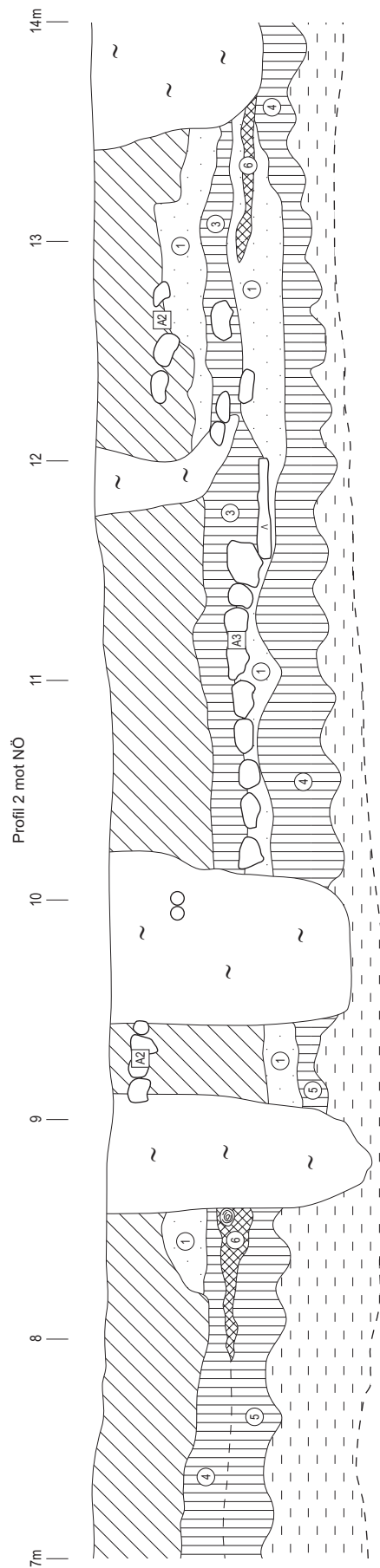
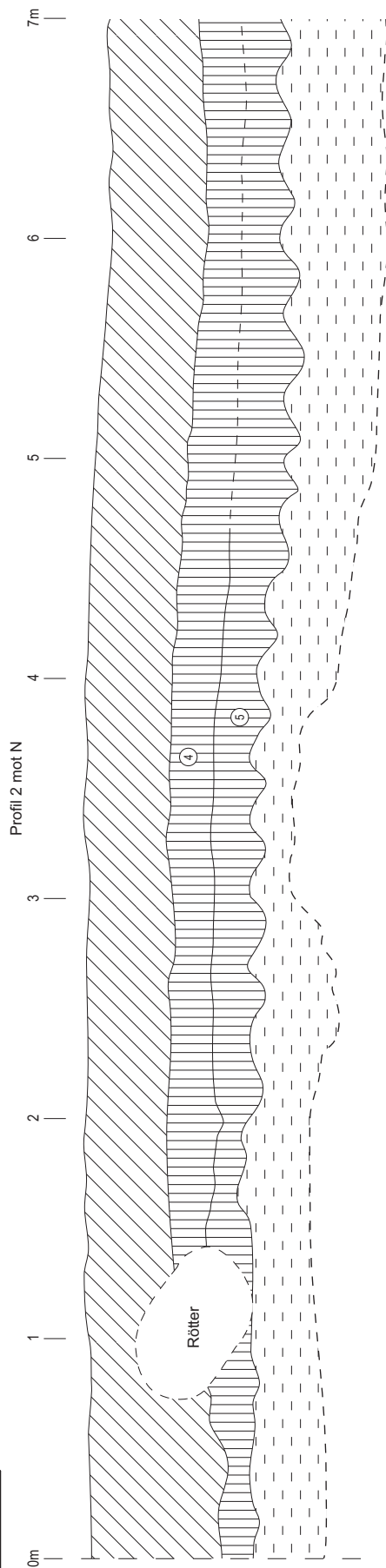
Profiriting

Skala 1:20

Dnr 500/93

1993-10-14 Olle Hörfors

Renritning Lasse Norr

kv Prelaten 4

Vadstena stad och kommun, Ög

RAA 21

Profilirning

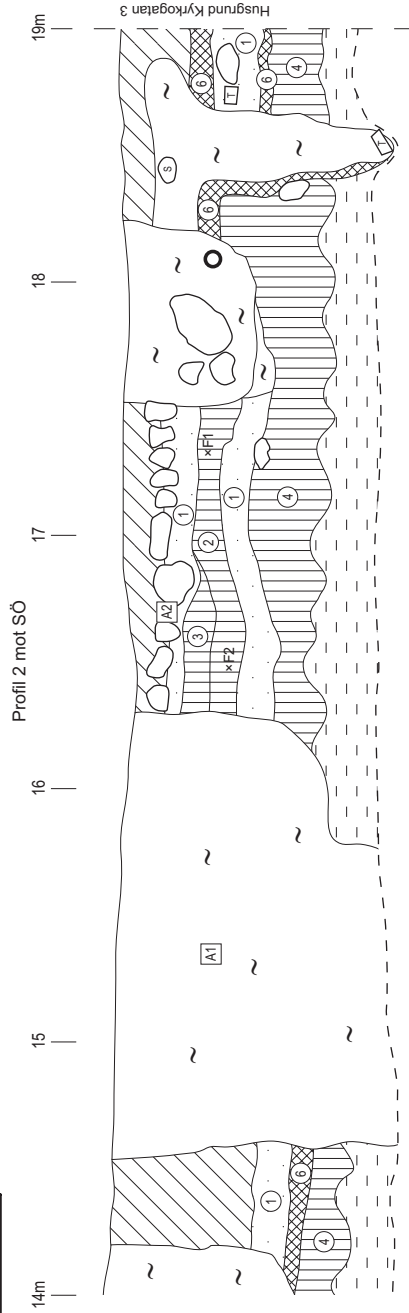
Skala 1:20

Dnr 500/93

1993-10-15 Olle Hörfors

Renrättning Lasse Norr

Dnr 500/93:4

kv Prelaten 4 / Kyrkogatan 3

Vadstena stad och kommun, Ög

RAÅ 21

Profiriting

Skala 1:20

Dnr 500/93

1993-10-14 Olle Hörfors

Renritning Lasse Norr

I samband med en akut vattenläcka i Kv Prelaten 4 och Kyrkogatan i Vadstena utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning i oktober 1993.

Vid undersökningen grävdes två schakt. I Kyrkogatan påträffades ett 0,3-0,5 m tjockt till synes helt oskiktat kulturlager på hela den grävda sträckan, med undantag för störningar av äldre VA-schakt. Vid schaktning inne på tomtmarken påträffades kulturlager från två bebyggelsenivåer med en tjocklek av 0,7 m. Fyra anläggningar i form av en brunnsgrävning, två stenlagda gårdsplaner samt en möjlig husgrund daterbar till 15-1600-tal påträffades. Brunnssnedgrävningen innehöll rikligt med yngre rödgoods eller BII:4-keramik.

I botten kunde ett äldre odlingsskikt i form av profiler av ryggade åkrar dokumenteras över hela tomten. Tomten torde därmed ha tagits i bruk för bebyggelse först under 1500-tal.